№ 45. Treschdeen, 8. junijâ. 1905.

Makfâ,
Jelgawâ sanemot:
par gadu . . 2 rub. 20 kap.
par 1/2 gadu . 1 „ 20 „
par 1/4 gadu . — „ 60 „

Par adreses pahrmainu jamakfâ 10 kap.

Latweeschu Awises.

Makfâ,
pa pastu peesuhtot:
par gadu . . 3 rub. — kap.
par 1/2 gadu . 1 „ 60 „
par 1/4 gadu . — „ 90 „

Uf ahrsemèm 4 rub. 50 kap., 2 rub. 30 kap., 1 rub. 20 kap.

Jsnahk dimreis nedelâ.

Redakzija un ekspedizija:
Jelgawâ, Kangibseru eelâ № 14.

84. gada-gahjums.

Sludinajumi makfâ:
par sihku rakstu rindinu 8 kap., preekschpusê 20 kap.

Latweeschu un Wahzeeschu satiksmes jautajumâ

kahds C. kungs „Düna-Ztg'â" starp zitu raksta:

„Brihwi attihstotees Latweeschu-Jgaunu literatu kaĺrtai un ihpatnejai Latweeschu un Jgaunu tautas kulturai, Baltijas Wahzu kultura netiktu apdraudeta, bet weizinata, ja mehs buhtum wisâ nopeetnibâ gatawi usnemt ari Latweeschu-Jgaunu garigo raschu uu abu tautu spehkus waldsinot un kopojot, tiktu spehjigi satiksmê ar semako schkiru leelo wairumu patstahwigi zelt Wahzu kulturas zehlo ehku. Tuwakâ sakarâ stahwot ar Latweeschu-Jgaunu cemihtneekeem, mehs isskuhtu ahrâ no ta nepatihkamâ stahwokka, ka mums weenkahrschâ wihra dsihwes usskati, kuri tatschu nepeezeeschami katrâ garigâ darbâ papildina mahzito isglihtibu, nebuhtu pasihstami tikai pa aufu galeem waj no neezigâm zeļojuma atminâm. Schaî nepatihkamajâ stahwokli tagad atronâs daudsi no mums, kas nepeeteekoschi prot Latweeschu waj Jgaunu walodu, lai pasihtu muhsu semneeku dsihwes usskatus. Warbuht schis panahkums un minetais usdewums buhtu to wehrts, ka raugamees uf Somiju, kur tee paschi spaidi, kas nospeeduschi muhsu dsihwi, diwas tautas weenojuschi uf kopigu darbu. Nekahdâ sinâ nedrihkstam sagaidit, ka Latweeschu-Jgaunu naidibu pahrwehrtisim ustizibâ un peelkahwibâ, tikai apleezinadami sawu labwehligo prahtu pret wineem; mums ari buhtu maj lihdsets ar tahdu rat sirsnigas satizibas apleezinajumu no Latweeschu-Jgaunu puses. Ne wahrdi, bet tikai leeta mums ko swer, ne Latweeschu-Jgaunu preses labwehliba un winas mehreni meerigâ isturesch anâs, ne skaitâ un spehkâ ne wisai leelâs Latweeschu-Jgaunu inteligenzes satiziba ar mums, bet tas, ka scho abu zilschu spehks mums nohkotnê wairs neisschkuhd no rokâm, ka tas naw pret mums, bet ar mums.

Nostahtees uf kopiga darba pamata, kuwis eespehjams, atsmabinot widejâs skolas no waldibas aisbildneezibas. „Düna Zeitungâ" eerosinatâs domas par Wahzu widejâm skolâm ar obligatorisku Latweeschu waj Jgaunu mahzibas walodu ir muhsu gribas pahrbaudischanas akmens. Waj suhtisim sawus behrnus schahdâs skolâs, ar to pirmoreis un darbôs atsihdami Latweeschu un Jgaunu tautibu lihdsigâs teesibas un zaur to pasargadami eespehju, wineem tuwinatees waj buhsim spehjigi paturet schinî semê newis sawas posizijas, bet sawu stahwokli, jeb waj sislis isslihdês muhsu rokâm un peekritiis tam, kursch wisahtraki issteeps pehz ta sawu roku?

Usaizinajums.

Rigas Latweeschu Beedribas Wehstures Nodala, kas pehdejâ laikâ ussahkuse sawu darbibu, sprauduse sew par mehrki, gahdat par Latweeschu zilts wehstures isdoschanu.

Nodaļa nodomajuse pasneegt Latweeschu wehsturneeku pastahwigu darbu, kas pamatojas tikpat uf zittauteeschu isdoteem wehstures raksteem, kâ ari uf pirmawotu un wehsturisku materialu ispehtijumeem. Jsdodamai wehsturei jabuht tik pilnigai, kâ ta zitu tautu wehsturneekeem waretu deret par Latweeschu zilts wehstures awotu. Nodaļa taîs domâs, ka Latweeschu tautas moralisks peenahkums, gahdat par sawas wehstures wispilnigaku ispehtischanu.

Par sawas darbibas pirmo usdewumu Nodaļa eeraudsijuse: 1) sakraht kapitalu Latweeschu wehstures isdoschanas wajadsibâm; 2) sawahkt wisus drukas rakstus, kas lihds schim isnahkuschi daschadâs walodâs par Latweeschu wehsturi, un papildit scho krahjumu ar nedrukateem manuskripteem waj awotu noraksteem waj paschu pehtijumeem. Tahdi sakrahtâ wehsturiskâ biblioteka buhs wiseem Latweeschu wehsturneekeem pee-eetama.

Nodaļa tadehļ greeschâs pee wiseem Latweeschu wehstures draugeem un weizinatajeem ar luhgumu:

1. Pawairot ar labprahtigeem eemaksajumeem Latweeschu wehstures isdoschanas kapitalu.

2. Weizinat Nodaļas wehsturiskâs bibliotekas sastahdischanu ar retaki sastopamu drukas rakstu, manuskriptu, awotu noraksta waj paschu pehtijumu peesuhtischanu par Latweeschu zilts wehstures jautajumeem.

Tâ ka Nodaļai nahksees rakstus no sawas bibliotekas aisdot daschcem Latweeschu wehstures pehtneekeem, tad wina no dahwinatajeem ar pateizibu sanems ari dubultus eksemplarus.

Dahwinajumi war tikt pasneegti Nodaļai winas sehdês. Ahrpus sehdèm naudas suhtijumi adresejami Nodaļas mantsinim Dr. A. Butulam (Rigâ, Kalku eelâ Nr. 13) un raksti preeksch bibliotekas — rakstwedim un bibliotekaram M. Silinam, Rigas Latweeschu Beedribas namâ.

Nodaļas preekschneeks: F. Weinbergs.
Rakstwedis: M. Silinsch.

No kara-lauka.

Par jaunlaiku juhras kauju

peewilzigu aprakstu pasneedz kahds augstaks juhrleetu ofizeeris Wihnes laikrakstâ: „Zeit." Winsch raksta: „Jaunlaiku juhras karâ wisgruhtakais — eskadres wadischana. Leelgabalu neparasti ahtra schauschana atkauj gan sloti isklaidet, zaur ko ir masinata pretineeka trahpischanas spehja, bet wadoscham admiralam tas loti apgruhtina pahrraudsibu un pawehlu doschanu. Komandants pa kaujas laiku stahw tâ sauktajâ „roosâ," apbrunotâ aissarga buhdâ augstu pahri par galweno deki. Wina schtabs ir ap winu un elektriskâ waj telefoniskâ zelâ wada tahlak wina pawehles. Weens ofizeers pastahwigi tura azîs admirala kugi, lai no tureenes nahzejus signalus pasinotu komandantam. Kauja sahkas. Dahrdoschi schahweeni nahk no wisâm pusèm. Leelakâ daļa no teem nekahdus saudejumus nepadarijuschi burbukodami nogrimst juhrâ. Jo uf 4000—5000 meteru attahkuma katrs kugis, kaut tam ari buhtu nesin kahdas dimensijas, ir wisai nedroschs mehrkis. Zihnitajees kugis nodreb no pascha warenajeem leelgabalu schahweeneem, pee kureem artileristi aisbreesmigâ karstuma, kahds no leelgabalu sakaischanas zeļas, strahdâ kreklôs ismetuschees weenôs sweedrôs.

Pamasam naidigâs slotes tuwojas weena otrai. Mehrkis top droschaks. Granatas kriht uf brunu deki un apber to ar dselss drupâm, kâ ar krusu. Kur tahda lode atsitas, tur ta atnes nahwi, sabojâ wisu apkahrtni. Schahda loschu leetus spehju nebuht newar pareisi eedomaees. Uf abeem Kihneeschu brunu-kugeem „Ting-Juen" un „Chen-Juen," kurus Kihnas-Japanu karâ pee Jalu admirals Jto apschaudija, bij sadragats neween wiss tas, kas nebij aissargts zaur 50 zentimetru beesajam brunâm, bet ari leelgabali bij no lafetèm atsisti, un notuk ween kuga telpâs iszehlâs uguns. Uf Itofa admiral-kuga „Matsuschima" eksplodeja kahda Kihneeschu diwpadsmit zollu granata ahtrschahweju baterijâ. Ta sadragaja diwus leelgabalus, sabojaja daudz zitu kaujas lihdseku un atstahdinaja 49 wihrus no kaujas. Komandejoschais ofizeers tapa wahrda pilnâ sinâ, gabalôs saraustits. Tikai wina zepuri atrada baterijas telpâs.

Ar tuwoschanos pretineekam aug ari wehl zitas breesmas, proti, tapt trahpitam no torpeda. Torpeda gan ir wiswiltigakais eerozis, kahds jeb kad ir tapis leetots. Kopsch wairak kâ simts gadeem isgudrota ta Amerikâ tapa pirmo reis isleetota. Ja nu torpeds ker sawu mehrki, tad wina panahkumi ir breesmigi. Stiprakâs brunu plahtis sadruhp kâ salmu pinums; augsta uhdensstruhkle paschaujas gaisâ — lepnais kugis ir isbijis.

Kuga eekscheenê pa kaujas laiku ir gandrihs wehl breesmigaki usturetees, nekâ uf deka, kur katru brihdi war tapt kerts no eenaidneeka schahweeneem. Zilweki sche augschâ skatas breesmâm azîs, tee redz, kas tuwojas, isschkiroschâ brihdî wini warbuht ari spehj kâ nekâ glahbtees. Bet tee, kas apakschâ strahdâ, neredz neka, wini tikai strahdâ wiseem spehkeem, nesinadami, kahds buhs panahkums, un aiseet bojâ, ja winu kugim situsi pehdejâ stunda.

Sewischki gruhts ir kurinataju deenasts. Pa pusei pliki, tee palaisdamees strahdâ pee eles ugunim sem katleem. Augschâ trako zihna ar saweem pehrkoneem — bet sche apakschâ knapi dsird ko zitu, neka milsu maschinu dobjo ruhkonu, ar kuràm salihdsinot dselszeku maschinas ir gatawâs behrnu paijinas. Stundâm tâ ilgst schis darbs. Te kugi kaut kas satrizina. Baiku pilns ustraukuma brihdis. Tad uguns sahk krist no katleem, wahroschs uhdens nopluzina kaudis katlu telpâs, maschinas nowaidas pehdejo reisi un — wisi eet dselmê.

Par kara-kuga „Imperator Aleksander III."

likteni „Kreewu tel. agentura" 2. junijâ sino, ka kugis ais wehl nesinameem eemesleem Tsuschimas kaujâ aisgahjis bojâ un wisi kuga ofizeeri un salbati noslihkuschi. No brunu kuga „Borodino" un „Nawarin" isglahbuschees no katra weens matrosis.

No ahrsemèm.

Strihdus starp Norwegiju un Sweedriju.

Strihdus starp Norwegiju un Sweedriju palizis schimbrihscham par tahdu politisku deenas notikumu, kas wehrsch uf sewi wispahrigu wehribu. Norwegijas tautas weetneeku nams, kâ ihsumâ sinots, iskaidrojis 14. augustâ 1814. g. ar Sweedriju noslehgto sabeedribu jeb uniju par atzeĺtu, reisê ar to isskludinadams Norwegiju par gluschi patstahwigu walsti. Kaut gan, spreeschot no eepreekschejâ leetu atrisinajuma, wareja sagaidit, ka galu galâ Norwegijas-Sweedrijas sawstarpiqais strihdinsch nowedis pee abu walstju isschkirschanâs, tomehr, ka tas notika tik ahtri, tas bij pahrsteidsoschi. Kehninsch Oskars naw wairs Norwegijas kehninsch, tikai wehl Norwegijas tautas weetneeki bij winu luhguschi, lai tas gahdatu, ka weens no waldoschâ kehnina nama printscheem nahktu uf Norwegijas troni. Ja kehninsch Oskars negrib pee tam Norwegeescheem peepalihdset un dot uf to sawu peekrischanu, tad Norwegeeschi gan istiks bes wina palihdsibas un, zik droschi paredsams, dibinâs Norwegijas brihwwalsti jeb republiku.

Par to war buht daschadas domas un spreedumi, waj Norwegi, tâ rihkodamees, prahtigi dara, kad tee gluschi atschkiràs no Sweedreem, tomehr formelu teesibu to darit, teem neweens newar nostrihdet, tapat kâ gluschi saprotama Norwegu tautas zenschanâs pehz pilnigas neatkaribas. Loti beeschi domâ, ka Norwegi un Sweedri „brahļu tautas," kas gadu-simteneem ilgi kopâ dsihwojuschas. Pateesibâ wehl preeksch simts gadeem Norwegi dsihwoja schkirti no Sweedreem un winu saweenoschana notika zaur walsts wihru ismanu, kuri gan wairak eewehroja waldoschâ nama, nekâ tautu intreses. Ta pate ihsredsigâ diplomatija, kas saistija Norwegiju ar Sweedriju, sakauseja ari kopâ Belgiju un Holandi, tomehr schis saleedejums spehja tikko peezdesmit gadus turetees. Lai nu gan galwenais strihdus eemesls, kâ jau pagahjuschâ nummurâ aprahdits, ir Norwegijas wehleschanâs — eerihkot patstahwigus konsulatus, kas ahrsemês aisstahwetu Norwegu tirgotaju un kugotaju tautas intreses, tomehr par wisu wairak Norwegi rihkojâs, skubinati no wehleschanâs, tikt gluschi patstahwigi. Schi wehleschanâs arween tapusi dsihwaka, soli, to realiset jeb isdarit praktiskâ dsihwê arween ahtraki, jo wairak Norwegu tauta pate apsinajâs sawus spehkus. Saimneezisklâ sinâ Norwegi katrâ sinâ daudz ahtraki attihstijuschees, nekâ Sweedri, — un Norwegi nu weenreis domâ — pareisi waj nepareisi, to atstahsim neisschkirtu, — ka tee buhtu jo wairak uf preekschu tikuschi, ja teem buhtu paschcem sawi intreschu aisstahwji bijuschi ahrsemês. Sweedrijas kontrolê stahwoschee ahrsemju konsulati, pehz Norwegu domâm, par maj aisstahwejuschi Norwegu tautas un walsts labumus. Ka Sweedru apsinâ schai sinâ teescham kahds grehzinsch guļ uf duhschas, leezina Sweedru waldibas protokols no 24. marta 1903. g., kurâ protokolâ Sweedrija atkauj Norwegijai dibinat paschai sawus konsulatus ahrsemês. Ja tomehr wiss tas nowedis Norwegiju pee galigas schkirschanâs ar Sweedriju, tad tam par eemeslu, kâ jau teikts, Norwegu wehleschanâs, tikt gluschi neatkarigeem no Sweedru pretoschanâs schim noluhkam.

Kluhdas ir nodaritas tiklab Sweedru, kâ Norwegu pusê, bet galwenâ atbildiba bes schaubâm schoreis kriht uf Sweedriju. Ja nu ta 24. martâ 1903. g. Norwegeem dewa atkauju, dibinat paschcem sawus ahrsemju konsulatus, tad newajadseja scho atkauju atnemt ar wehlaku peekahrumu, nosakot, ka konsulati padoti ahrleetu ministra usraudsibâ, — kas Sweedris un kam pehz abu walstju likumeem tahdam ari jabuht. Ja Norwegijai atkahwa reis konsulatus dibinat, tad wajadseja tos atstaht tikai Norwegijas walsts pahrsinâ. Neisprotama ir ari kehnina Oskara isturesch anâs pehdejâ laikâ schinî strihdus leetâ. Pehz Norwegijas konstituzijas jeb walstsfatwerfmes likuma 78. § kehninam ir teesiba, neapstiprinat Norwegu tautas weetneeku nolehmumu — schoreis par atsewischku konsulatu eerihkoschanu. Norwegu tautas weetneeku namam tâ zits nekas nebuhtu atlizis, lai likumigâ kahrtâ tomehr dabutu sawu nolehmumu zauri, kâ wehl diwâs sesijâs nolemt to paschu leetu par jaunu, tad nolehmums wisadâ sinâ dabon likuma spehku, weenalga, waj kehninsch tam peekriht waj ne. Ja Norwegi tâ buhtu darijuschi, tad teem buhtu nahzees wehl kahdu gadu pazeestees, bet tad neweens teem newaretu neka pahrmest, ka tee rihkojuschees nelikumigi.

Bet schoreis, tâ sakot, pats kehninsch ar sawu isturesch anos nowedis Norwegus no likumigâ zeļa. Pehz tam, kad Norwegijas pilnwarneeki leedsâs paraksstit kehnina sinojumu, ka tas neapstiprina tautas weetneeku nama (stortinga) nolehmumu par konsulatu eerihkoschanu (bes scheem paraksteem kehnina nolehmumam naw spehka), Norwegijas ministri tuhlit eesneedsa sawus atluhgumus no amata. „Tâ ka es skaidri redsu, ka schimbrihscham zitu waldibu naw eespehjams nodibinat, tad es nepeenemu ministru atluhgumus", — tâ kehninsch bij atbildejis. Tâ ka semes waldineeks walsti, kur konstituzija, newar peespeest ministrus, pret winu gribu palikt sawôs amatôs, tad kehnina isskaidrojums nosihmê, ka Norwegijâ naw wairs waras, kas westu wispahrigas darischanas, jo pehz Norwegijas walsts satwerfmes likumeem tur kehninsch newar waldit bes ministrijas, ne ministrija bes kehnina. Kehninam Oskaram wajadseja wismaj mehginat, sastahdit jaunu ministriju. Ja nu kehninsch to nedarija, tad winsch ar to isskaidroja Norwegijas waldibu, tâ sakot, par bankrotejuschu un stortingam palika teesiba, gahdat par jaunu waldibu. Ja Norwegijâ tagad, kâ sako, meeriga

„rewoluzija," bez asins isleeschanas, tad Kaidri redsams, ka stortings par to masak darams atbildigs . . .

Wisas sihmes rahda, ka Sweedri negrib ar sobenu roką peespeest Norwegus, lai tee turpina agrako saweenibu. Pehdejā laikā abu walstju spehki manami grosijuschees, un proti, Norwegeem par labu. Norwegu tauta stahw aiz sawas waldibas, kamehr par Sweedru waldibu to gluschi newarès wis tà teikt. Jau starp paschcem Sweedru waldibas wihreem ir tahdi, kas pilnigi peekriht Norwegeem (Lagerheims), un tahdi, kà Bostrems, kas neparko negrib pret Norwegeem peekahptees. Sweedru brihwprahtigakàs partijas stahw pilnigi Norwegu pusê. Kahds no partiju wadoneem nupat wehl rakstija ar humoru: 27. (13.) maijà 1905. g. nomira meerigà nahwê 90½ gadu wezumà kehnina walstssabeedriba starp Sweedriju un Norwegiju. Atleek wehl tikai apbehroschana un mantas isdalischana." Apbehroschana ari jau notikusi, tikai ar mantas isdalischanu wehl kahds laizinsch paees. Wispirms diplomatisko satikssmi ar zitàm leelwalstim neisdosees tik weegli nokahrtot, ja Sweedrijas reichstags un kehninsch Oskars drihsumà nedod us to sawu peekrischanu, kas gan naw sagaidams.

Wihnes kongresa nelaimigee radibas augki gandrihs wisi ar sobenu tikuschi aisgahdati no pasaules, tà saweenotà Belgijas-Holandes walsts, Pruhsijas-Austrijas, Austrijas kundsibas isnihzinaschana Italijà — un ja nu ari Sweedrijas-Norwegijas saweeniba naw teesche auglis no schi kongresa, tad tomehr neweseliga atsala no ta. Tomehr tam wisam par spihti jasagaida, raksta „Frankf. Zeit.", ka abas augsti attihstitàs seemeļu tautas isschkirsees meera zeļà un ka Eiropas leelwalstis no sawas puses paweizinàs scho meerigo isschkirschanos.

Leelwalstis un meera sarunas.

Pehz sinàm, kuras peenahkuschas no leelwalstju suhtneezibàm Peterburgà, meera sarunas eewehrojami teekot atweeglotas ar to, ka leelwalstis abas pretineezes manami speeschot us meera lihaschanu. Leelwalstis pahrleezinajuschàs, ka winas newar wairs tahlak, nekaitejot sawàm intresèm, tikai noskatitees ween notikumus tahlajàs austrumòs. Ja Kreewija wehl wairak tiktu nowahjinata, tad Wahzijas swars zaur to eewehrojami peenemtos. Tamdehk Anglija, Franzija, Austrija un Italija usdewusi saweem preekschstahwjeem ahrsemès, wisseem spehkeem weizinat Kreewijas islihgschanu ar Japanu. Japanai leelwalstis sinojuschas, ka tàs nebuht negrib laupit tai uswaras augkus, tomehr Japanai jastahda daudz-maz tahdi meera noteikumi, kurus Kreewija war peenemt. Bihstàs tikai, ka jaunà sauszemes kaujà uswaru panahkot, Japanas prasijumi stipri pawairoschotees. Kreewija prinzipà esot ar meeru ussahkt meera sarunas, bet eewehrojot diwus galwenos noteikumus: 1) Kreewija neatdod neweenu sawu semes gabalu Japanai. 2) Kreewija nemaksà Japanai nekahdu kontribuziju.

Waschingtona isrehdseta par weetu, kur Kreewijas un Japanas pilnwarneeki ussahkschot meera sarunas.

No Greekijas. Ministrijas presidenta Deljanisa nogalinaschanai naw nekahds politisks raksturs, bet tas gluschi personigs atreebibas darbs un tas isdarits no kahda zik wehrojams garà slima. Slepkawa, Gerakaris, kursch jau par kahdu kriminalnoseegumu nosodits us 18 gadu zeetuma, gribejis atreebtees Deljanisam par to, ka us wina pawehli slehgti wisi spehles nami. Slepkawa tuwojees Deljanisam, sweizinajis un butschojis roku un tad eegruhdis duhzi wehderà. Kehninsch eezehlis pagaidam par ministru preekschneeku eekschleetu ministri Gonnaratisu. Deljanisa apbehroschana notikusi us walsts rehkina.

No Turzijas sino par **leelu negaisu** pee **Konstantinopoles.** Nopostitas daudz mahjas, eewainotas 180 un nogalinatas 12 personas.

No eekschsemèm.

No Peterburgas. Wisaugstakais reskripts, laists Keisariskai Augstibai Leelkasam Aleksejam Aleksandrowitscham: „Keisariskà Augstiba! Mans Deewa meerà dusoschais Tehws, kursch augsti zeenija Juhsu peedsihwojumus marines deenastà, Juhsu personigàs un sirds ihpaschibas, Juhs 1881. gadà eewehleja par Sawu tuwako lihdsstrahdneeku muhsu flotes atjaunoschanas un tahlakas pastiprinaschanas leetàs. No ta laika Juhsu Keisariska Augstiba 24 gadus ilgà darbà, samehrà ar lihdsekleem, kurus tam noluhkam wareja atwehlet, nodewatees muhsu marines spehka attihstischanai un flotes personala sagatawoschanai. Tagad Es, paklausidams Juhsu atkahrtotu luhgumu, esmu atzehlis Juhs no flotes un marinas resora pahrwaldibas. Atswabinadams Juhsu Keisarisko Augstibu no flotes un marines galwenà preekschneeka amata, Es Juhs atstahju generaladmirala tschinà un issaku Jums Sawu sirsnigu pateizibu par wisàm Juhsu puhlèm. Paleeku Jums weenmehr negrosigi labwehligs."

Us originala Wina Keisara Majestate Pascha roku parakstijis:

„Nikolajs."

Zarskoje-Selà, 2. junijà 1905.

— **Preses wirswaldes preekschneeks** Belgards eesneedsis atluhgumos no amata. Kà wina pehznahzeju min senakà Demidowa lizeja priwatdozentu Gurlandu.

— **Kreewija gaida us teesu.** Sem schahda usraksta „Birsch. Wed." aisrahda us laikraksta „Wladiwostok" raksteem, kurôs atklahtas wisadas weikaloschanas un blehdibas, kahdas isdarijuse Kreewu koku ruhpneezibas sabeedriba pee Jalu upes. Walsts sekretars Besobrasows un jegermeisters Balaschows wirsijuschi schajôs tumschôs weikalôs us sawu roku Austruma-Asijas politiku, kaut gan wini koti labi sinaja, ka tas Kreewiju gruhsch karà ar Japanu. Waj wisi Kreewu laikraksti peeprasa, ka schi glaunà sabeedriba tiktu saukta pee stingras atbildibas. „Schahdi Besobrasowi — tà minetà awise raksta — ir muhsu biokratiskà reschima augki, kas tautas ideju, apsinu un gribu kaldinajuschi waschàs. Tagad tauta sagaida, ka par scheem laudim sareestu pilnigà atklahtibà teesu."

— **Pastiprinata apsardsiba** eewesta zaur Wisaugstaki apstiprinatu ministru komitejas nolehmumu sekoschàs pilsehtàs: Wilnà, Grodnà, Smorgonà un Melitopolà.

— **Walsts domes leetà.** Zittauteeschu leetà esot iszehlees jautajums: waj pawisam eeteizams, ka zitas tautibas zeltu tautas weetneekus wispahrejà walsts domê, un waj zaur to pehdejàs sastahwès netiktu pahrak saraibinats? Taî weetà eeteiz preeksch zittauteeschu gubernàm dibinat kahdu sewischku nodaku. Daschi pehdejo newehlas, bet labak eewehl aprobeschot tautas weetneeku skaitu, kas zelams no zittauteeschu gubernàm. Bes tam wehl pastahw formelais schkehrslis, ka schaîs gubernàs wehl naw eewestas semstu eestahdes.

— **Port-Arturas bijuschais zeetokschna komandants,** generalleitnants Smirnows wisà drihsumà eeradischotees no Japanas Peterburgà.

— **Semneeku semes nostiprinaschanas leetas komisija** noturejuse 1. junijà peekto sehdi. Tikuse turpinata apspreeschana par semkopibas leetu wirspahrwaldei dodameem preekschrakstеem. Apspreeschot lihdsekkus, kà pazelt semneeku masturibu, atsihts par wajadsigu no waldibas puses nahkt palihgà pee winu semes gabalu noapalinaschanas, pee jaunu semes gabalu eeguhschanas zaur naudas aisdewumeem, zaur krona semes pahrdoschanu, zaur aisdewumeem preeksch lauku pahrlabojumeem, zaur atweeglinajumu peeschkirschanu nodokku maksaschanas sinà tahdeem semkopjeem, kas isdara sawôs laukôs kahdus pahrlabojumus u. t. t.

No Tulas. Koleris tuwumà. 3 zilweki, kà „Russk. Sl." sino, esot saslimuschi ar koleru.

No Tiflisas. Sinas par Armenu kauschanu. Awisei „Now." sino telegrafiski no Tiflisas: Apbrunoti Tataru bari turpina laupischanas darbus Armenu sahdschàs; nekur teem nestahjàs pretim un winu rihkoschanàs paleek pilnigi nesodita. Tataru laupitaji isposta Armenu klosterus un basnizas, sit un nogalina Armenus, islaupa winu peederumus un aisdsen prom lopus. Daschàs weetàs tee spihdsina Armenus un grib tos peespeest ar waru peenemt musulmanu tizibu. Tataru laupischanas kahre draud usleesmot wisà Aiskaukasijà. Eet baumas, ka no Mas-Asijas robeschàm nahkschot Tataru bari un nemschot islaupit Armenu sahdschas Schuschas, Dschewanschiras un zitôs aprinkôs. Eebsihwotaji ustraukumà gaida, kad eeradisees kara spehks, kas tos aissargatu pret patwaribàm.

No Brest-Litowskas. Schihdu peekauschana, kas ilguse wisu augu deenu un nahkoschu nakti, notikuse 29. maijà. Saldati bijuschi peespeesti us schauschanu. 28 Schihdi krituschi, 34 smagi eewainoti. Daudz pahrdotawu aisslehgtas.

Widseme.

No Rigas. Latweeschu inteligenze (daschas personas un beedribas), kà „R. Wed." sakas dsirdejuse, nolehmuse eesneegt Widsemes gubernatoram un prokuroram suhdsibu pret schejeenes Wahzu awisèm, tadehk ka tàs tendenziosi sagrosijuschas faktus sinojumôs par semneeku nekahrtibàm us laukeem. Tikschot luhgts, lai teesas zeļà ismeklè notikumus Laudonà, Stukmanôs, Dsehrbenê u. z. weetàs.

— **Widsemes ew.-luteranu konsistorija,** kà „Düna-Ztg." sino, us laiku nolehmuse slehgt Lasdonas, Kalsnawas, Weetalwas un Westeenas basnizas dehk nekahrtibàm, kas tur notikuschas pehdejà laikà pa beewkalposchanas laiku, kà ari dehk nemeerneeku patwaribàm, ar kahdeem tee rihkojuschees pret mahzitajeem. Mineto draudschu lozekleem pasinots, ka beewwahrdus atkaus atkal noturet tikai tad, kad meermihligee draudses behrni buhs galwojuschi, ka tee sparigi pretosees beewkalposchanu pahrtraukumeem un wisàm pret mahzitajeem sarihkotàm patwaribàm.

— **Wahzu skolas.** Jautajums par Wahzu mahzibas walodu priwatskolàs, kuras pehz sawa kursa tuwojas widejàm mahsibas eestahdèm, ministru komitejà atradis stingru oposiziju, kà „Rischsk. Westn." sino. Kà leeta beigsees, naw wehl sinams. Pehz beidsamàm sinàm jautajumu atdoschot sewischkai komisijai sem tautas apgaismoschanas ministra wadibas.

No Rubenes. Jaunpeenemtais mahzitajs E. Bergs no Rigas teizis 29. maijà pirmo sprediki.

No Leepkalnes. Pahrlabojums. Sinojumà par nemeereem Leepkalnê „Düna-Ztg." tagad pahrlabo, ka tahdi nemeeri naw wis notikuschi Leepkalnê, bet Westeenà.

No Raunas. Swehtdeen 29. maijà, kà „Düna Zeitung" sino, pee Raunas basnizas no sinama nemeerneeku pulzina parastà kahrtà sarihkoti **nemeeri.** Usstahjotees sirdigi polizijai un nemot palihgà kasakus, kuri negaidot parahdijuschees no tuwejà meschina, nemeerneeki tuhlit isklihbinati. No kasakeem isdalitàs peeminas sihmes koti stipras bijuschas.

No Seemel-Widsemes. Dedsinaschana. Nakti us 29. maiju ap pulksten ½1 naktî nodedsis Lokawas skolas nams. Domà, ka te uguns tihschàm peelaista, tadehk ka skolotajs sawu pahrleezibu dehk jau ilgaku laiku ar ziteem bonu beedreem sehsch ismekleschanas zeetumà. Ehka bijuse apdroschinata. Ygaunu awise „Post." peesihmè: Saprahtigus un gaischredsigus zilwekus pilda ar ruhpèm daudzas tautà isplatitàs proklamazijas, kas gumda kaudis us neprahtigeem darbeem. Runà par kahdu partiju, kuras noluhks esot, tautai rahdit gaisa pilis, zaur ko aisejot bojà daudz jauni tautas spehki.

No Zehsu aprinka. Nodegushas Zesweines mahzitaja muischà 20. maijà 5 blakus ehkas. Sausnejà nakti no 30. us 31. maiju nodedsinata weetejà pareistizigà preestera dsihwojamà ehka. „Düna Zeit." sino, ka krihtot aisdomas, ka notikuschi launprahtigi dedsinajumi.

No Walmeeras. Weetejà skolotaju seminarà schogad kursu pabeidsa un tautskolotaju teesibas eeguwa sekoschee Latweeschi: Eduards Aplozinsch no Jaun-Peebalgas, Krischs Bullis no Blihdenes, Eduards Bulinsch no Alojas, Jahnis Daiga no Matischeem, Peteris Dehkens no Gulbenes, Kirils Duhms no Stukmaneem, Alfreds Egle no Mahlupes, Julijs Gangis no Blihdenes, Peters Gaujens no Neikena, Jekabs Graubinsch no Greenwaldes, Aleksanders Grusna no Laudonas, Karlis Kalninsch no Kokneses, Peters Kundsinsch no Mas-Salazes, Andrejs Lasdinsch no Aberkascheem, Reinis Leepinsch no Litenes (Maleenà), Karlis Osols no Mas-Salazes, Karlis Osolinsch no Krona-Irscheem, Peters Osolinsch no Behrsu muischas (Widsemê), Peters Praulinsch no Pernigeles (Leepupê), Atis Sarinsch no Ropascheem, Arnolds Seemelis no Wez-Auzes, Frizis Skrabis no Jaunpils (Kursemê), Atis Staprans no Kokneses, Julijs Turkis no Jaunpils (Widsemê) un Eduards Wilmanis no Dschuhkstes. J. G.

No Walmeeras. Nemeerneeki. 15. maija wakarà tureenes ahrpus pilsehtas stahwoschà „Jahna parkà", kà „Rig. Rundsch." sino, eenahkuschi wairak jauni zilweki, kuri demonstratiwà kahrtà bijuschi gehrbuschees spilgti sarkanàs krawatès un is kuru kabatàm iskarajuschees sarkanu kabatas drahninu stuhri. Starp teem it sewischki isaizinajoschi isturejuschees septini jaunekli, kuri par peedalischanos pee noseegumeem pret walsts kahrtibu un par kristigas tizibas atklahtu saimoschanu stahwot ismekleschanà un sem polizejas usraudsibas. Jau deenu agrak bijis ispausts, ka polizejai „atdarischot" par pagahjuschà seemà „Jahna parkà" iszehluschos sehtas puischu streika apspeeschanu. Ap pusnakti minetàs 7 personas eesahkuschas parkà strihdu ar dascheem saldateem, tos personigi nosaimodamas un pehdigi eesahkuschas nosaimot ari weetejos ofizeerus. Wisnegehligako saimotaju saldati bij saguhstijuschi un to wina personas issinaschanai nodewuschi dahrsà stahwoscham wezakam gorodowojam. Bet kad tas demonstrantu gribejis iswest is parka, winu us reis apstahjuschas kahdas 50 personas, kuras ne-eewehrojuschas usaizinajumu, lai iskaihst, bet draudejuschas gorodowojam „saberst kaulus", un dikti brehkdamas peeprasijuschas, lai apzeetinato palaisch, un taisijuschàs pehdejo atswabinat ar waru. Bet tas wineem neisdewees, tadehk ka eeradees pasmotais kara spehks un nemeerneekus isklеedejis, winu wadonus apzeetinadams un aiswesdams droschà weetà.

No Walkas. Nemeera laiki. „Fell. Anz." raksta sekoschi: Ka schaîs nemeera laikôs duhschiba un stingriba war ko paspeht ari pret leelaku pulku kauschu, to rahda sekoschs atgadijums. 16. maijà iskahpa Stakku stazijà no Rigas brauzeena wesela banda, ap 14 wihru, kuri bes kaweschanàs dewàs us tuwejo sirgu pasta staziju, kur, solesdami sarkanu karogu, peeprasija no stazijas preekschneeka Sihlischa kga, lai tas peeweenojotees winu gahjeenam un nesot karogu. Sihlits atraidija scho peedahwajumu, turedams rewolweru rokàs un draudedams katru pirmo noschaut, kas kerschotees winam klaht. Draudejums panahza to, ka neleeschi pehz masas isgrosischanàs atstahja scho zihnas weetu, dodamees us wahjprahtigo eestahdes buhwes lauku, kur wini peeprasija, lai bez kaweschanàs metot darbam meeru. Kad wirsmonteers Hennings (Wihneetis) isgahja nemeerneeku bandai pretim, schi usskrita winam, pee kam iszehlàs asa sazihkste ar duhrèm. Tà ka Henningu pahrspehks weiza un nosweeda semê, winam peesteidsàs palihgà monteers Johans Abrams (Ygaunis), augsti gaisà wizinadams smagu nuhju un ar to usnembams sekmigu zihnu ar wisu usbruzeju baru. Tas dewa duhschu ari apkahrtstahwoscheem strahdneekeem, tà ka tagad us reisas aina nehma pawisam zitu wirseenu. Nekauniger usbruzeji afinaineem gihmjeem un sadausiteem lozekleem metàs behgt, ko kahjas nesa, atskaitot 6, kurus us kaujas lauka apzeetinoja, sasehja un nosuhtija us Walku.

No Jurjewas. Gruhts ugunsgrehks, kuram par upuri krituschas diwas jaunas zilweku dsihwibas, iszehlees, kà „Düna Ztg." sino, nakti us 1. juniju Jurjewà. Roschu eelà № 1, atslehdsneeku meistera Bergmana diwstahwu ehkà iszehluses ap pusnakti uguns, kas isplatijuses pehz leela sausuma ar warenu ahtrumu. Leesmas pahrnehma ihsà laikà koka mahju un pahrgahja ari us Nilanda mantineekeem peederigu blakus ihpaschumu, pee kam tika wahrigi apdraudetas ari zitas kaiminu ehkas. Par paschu katastrofi raksta „Nordl. Ztg.": „Behninôs atradàs masi dsihwokli, kuri jumtam degot pildijàs ar smazejuscheem duhmeem. Sche bij pahrgalwigi eeradees kahds students, gan zeredams glahbt kahdu zilweku waj mantas. Nelaimigais bij sakimis bes samonas; winam lehza pakal kahds ugunsdsehsejs, bet to sasneedsa tahds pat liktenis. Wehl kahds otrs beedrs gribeja tos glahbt, bet minetajàs telpàs eenahkot, tika no twana pasweests gar semi, tà ka tikai ar mokàm isglahbàs. Tagad nehma leetoschanà duhmu bunas un us nelaimes weetàs gahsa ar schluhtenèm weselus uhdens strautus. Pehz desmit minutèm isnesa abus nelaimigos no degoschàs mahjas, bet bij jau par wehlu. Ari tuhlin atsaultais ahrsts nespehja winus atdsihwinat. Abi nelaimigee ir: stud. med. Gebhards no Tiflisas un ugunsdsehsejs Kuljus. Uguni isdewàs aprobeschot tikai pehz stundàm trim.

Kurseme.

No Leepajas. Par usbrukumu mahzitajam Goldbergim raksta tagad sihkaki „Lib. Ztg.": 1. junijà ap pulksten 6 wakarà, kad mahzitajs patlaban notureja eeswehtamu behrnu mahzibas stundu, 10 strahdneeku drehbès gehrbuschees wihri eespeedàs beewnamà un apdraudeja ar rewolweri basnizas pehrminderi Landeru, kursch teem nahza pretim un luhdsa, lai netrauzejot behrnu mahzibu. Pehrminderi sahnus pa ruhduschi, wini metàs wirsû mahzitajam Goldbergim, kuru pasita ar krehsleem gar

semi un schaufmigi dausija. Pa tam bij Landers isgahjis no basnizas un aizinaja palihgâ Jaun-Leepajas ugunsdsehsejus, kas tuwumâ eeweetoti. Bet wina usaizinajumam nebij panahkumu; kahds no ugunsdsehsejeem pat atbildeja — „kas man par baku". Kad no ugunsdsehseju pasinoschanas weetas aizinatâ polizeja eeradâs palihgâ, tad kaundari bij jau pasuduschi un gruhti eewainotais mahzitajs bij bes samanas kahdâ droschkâ nowests us sawu dsihwokli. Noseeguma weetu apluhkojot, atraba sadausitu galdu, salausitus krehslus un gabalu no rewolwera roktura, kâ ari kahdu manscheti ar pogu. Mahzitajs taî sinâ tagad labojees, ka atdabujis samanu. Ahrsti zer, ka wisam labi noritot, mahzitajs Goldbergs tikschot atkal pee pilnas weselibas. Zerams, ka polizejai isdosees negehligos kaundarus sakert.

— **Streiku leetâ.** 31. majâ ussahkti darbi Wikandera un Larsena korku un weetejâ ahdu fabrikâ. — Pirmdeenas wakarâ weena dala no streikotajeem muhrneekeem sarabuschees pilsehtas parkâ us sapulzi. Tika nolemts darba bewejeem eesneegt strahdneeku prasibas un, ja eespehjams, panahkt ar teem weenoschanos. Pehz tam sapulze beidsâs bes kahdeem starpnotikumeem.

No Sehlpils. Pehrkona negaisa upuri. Sche 23. maijâ usnahzis pehrkona negaiss, kursch, kâ „Balss" sino, prasijis wairakus upurus. Nosperts Sehlpils pagasta Sch. mahju saimneeks J., kursch laukâ ezejis un, negaisam usnahkot, nosehdees grahwmalâ. Tapat nosperts preti Pikfteres esaram kahds strahdneeks, kursch tihrijis leelzeka grahwi. Pee Jehkabmeesta pehrkons nospehris 2 seeweetes.

Padomi teesu leetâs.

1. jautajums. a) Gar manam mahjam ir semes zelsch, pa kuru no wairak mahjam brauz. Tur atrodas tilts pâr stroutu, 5 asis garsch, 2½ asis plats. Lihds schim esmu arweenu no krona babujis wajadsigos kokus preeksch minetâ tilta buhwes. Tagad, kur tilts ir wezs un nedroschs, aprinka poliziia mani apsuhdseja pee meera teesas, lai es ar saweem kokeem taisu jaunu tiltu un zeku pa manu lauku lai usturu kahrtibâ. Meera teesa nospreeda, ka man tilts jataisa, bet par zeka netaisischanu mani sodija ar 5 rubli waj weenu deenu aresta. Scho sodu meerteesneschu sapulze man atzehla. Tâ tad ne tilts, ne zelsch man naw jataisa. — Kam tad ir tilts jataisa, kâ tas buhtu darams un kur man ar luhgumu dehl tilta buhwes jagreeschâs?

b) Zaur krona muischas lauku ir zelsch, pa kuru no wairak mahjam jabrauz, zelsch ir pa paschu leju gar kahdu leelaku uhdenus nowelkamu grahwi. Uhdens tagad sawu teku ir nehmis pa paschu zeka widu, tur israudams leelu grahwi, tâ ka tur nemas naw eespehjams wairs isbraukt. Kam schis zelsch buhtu jasataisa, un kur ar suhdsibu dehl zeka sataisischanas jagreeschâs? B. N.

Atbilde. Weetejôs likumôs naw nekas noteikts par lauku zeku taisischanu, bet pehdejâ laikâ ir daschâs leetâs Senats isskaidrojis, ka Kursemê ari jarihkojâs pehz wispahriga zeku ustawa, kursch nosaka, ka lauku zeki un us teem atrodoschees tilti ir jataisa teem semes ihpaschneekeem, kuru robeschâs tee atrodâs.

2. jautajums. Preeksch 16 gadeem nomira eepirktu krona mahju saimneeks Kursemê, atstahdams atraitni bes behrneem. Oberhofteesa mahju mantoschanu isspreeda schahdi: Atraitne mantoja ½ mahju, nel. mahsa ¼ un nel. brahla dehls ¼ daku no mahja, bet saimneekot wajadseja kopigi, kas ari notika kopigi 15 gadus. Bet nu tagad brahla dehls pagehreja pee pagasta teesas, lai mantu taptu dalita, us ko ari pagasta teesa peespreeda wina prasibu. Spreedums ir pahrsuhdsets us wirsteesu. Tad nu luhdsu isskaidrot, waj nel. brahla dehlam ir pehz 15 notezejuscheem gadeem kahda teesiba prasit mantas dalischanu, un waj winam teesiba zitu mantineeku dakas, ja schee to nowehlâs, likumigi atpirkt, jeb waj nebuhtu ari atraitnei teesiba otreem biweem dakas atmaksat kaut ari wini to newehlâs, un waj nelaika brahla dehlam ir pehz atraitnes nahwes teesiba winas daku mantot. J. K.

Atbilde. Kahdas teesibas pehz wirspilsteesas spreeduma katram manteneekam ir us mahjâm, naw bes minetâ spreeduma eespehjams noteikt. Pehz atraitnes nahwes warês mantot weenigi winas asinsrabi, bet ne nelaika wihra radi, tâ tad ari brahla dehls ne.

3. jautajums, no ab. № 3936, sihmejâs us mahju mantoschanu.

Atbilde. Jautajums loti neskaidris un nesaprotams. Pehz Kursemes semneeku likumeem mahsa manto ar brahleem lihdsigâs dalâs; pee mahju matoschanas wezakais brahlis dabon mahjas, pee kam ehkas winsch manto weens pats, bet semes wehrtiba teek dalita lihdsigâs dakâs starp wiseem manteneekeem un winsch, sanemdams mahjas, ismaksa ziteem to dakas naudâ.

4. jautajums, no ab. J. J., sihmejâs us semneeku mahjas peeweenoschanu pee muischas.

Atbilde. Tâ ka no jautajuma naw isredsami wisi apstahkli, sem kahdeem mahju peeweenoschana pee muischas notikuse, tad ari naw eespehjams galigi noteikt, waj leeti wehl kas buhtu darams, lai gan domajams, ka pehz tik ilga laika nekas wairs nebuhs darams.

5. jautajums, no ab. № 2291, sihmejâs us nodokku atlaischanu.

Atbilde. Wisaugstakais Manifests no isgahjuschâ gada augusta mehnescha neatlaisch ne bankas maksas, ne semstas nodokkus.

6. jautajums, no ab. № 2311, sihmejâs us eemainotu zeku.

Atbilde. Ja grahwji preeksch zeka ir wajadsigi, tad tos war rakt, pee kam zeka atdewejam us zeka jeb grahwjeem nekahdu sewischku teesibu naw, kâ tik tâs kuras minetas lihgumâ, un ja winsch aisber grahwjus, tad wareet suhdset pee pagasta teesas.

No Jelgawas.

Jelgawas realskolas kursu beidsa un 4. jun. gatawibas leezibas dabuja schahdi skolneeki:

Papildu jeb VII. klasê: Olgerts Behrsin, Rudolfs Grapmans, Kasimirs Domnorowitz, Nikolajs Dombrowski, Wilhelms Semmels, Jewgenijs Snamenski, Haralds Klasons, Jwans Kosakowski, Stanislaws Metschnikowski, Boriss Neumans, Alfons Freimans, Aleksandrs Zihruls, Tuwije Schalits, Kuno Schenefelds, Nikolajs Schimmin, Arnolds Schiffers, Isaks Schmulowitz, Konstantins Jacewicz, Eduards Berga, Malsis Behrmans, Otto Blumentals, Jahnis Bokalders, Roberts Bunsche, Heinrichs Wikums, Gustaws Gerbers, Woldemars Dambergs, Pauls Kalnin, Eischens Kolpaks, Leons Laserfons, Mateas Laserfons, Kristjans Leepa, Jwans Popows, Jahnis Rapps, Pauls Rosmans, Pahwels Swetlakows, Fridrichs Fogelmans, Karlis Schaberts, Fridrichs Schiffers.

VI. klasê: Augusts Baumans, Aleksandrs Baschilows, Karlis Bredermans, Alfreds Warenais, Eischens Wegners, Ernsts Wegners, Egons Hase, Malsis Hirschbergs, Fridrichs Gleklers, Karlis Hocheisels, Grigorijs Salgallers, Richards Seidenbergs, Aleksandrs Snamenski, Ernsts Sukowsky, Frodors Sukowsky, Leisers Kahns, Jewgenijs Kosenowsky, Kahrlis Krause, Hugo Lewy, Wilis Morbergs, Hermans Petersons, Edwards Foss, Roberts Zihruls, Herberts Schönefelds, Julijs Judelowitz, Willis Jansons, Rudolfs Ballods, Eduards Böttchers, Leo Heidemans, Gothards Heine, Moses Gersoni, Peters Godmans, Aleksanders Grünbergs, Emils Huhnchens, Roberts Sanowski, Aleksandrs Sichmans, Jahnis Subows, Markihs Israelowitz, Jahseps Kulitans, Eduards Lakis, Arturs Löwensteins, Alberts Meldrin, Arweds Mialecks, Oswalds Mühlbergs, Pauls Neibergs, Heinrichs Neumans, Woldemars Reinsons, Kristaps Renkmans, Stanislaws Rudomino, Arnolds Speke, Karlis Feldmans, Nikolajs Fogelmans, Nikolajs Tschischows un eksterns Peters Aupmans.

Gimnasijâ: Franzis Blinstrubs, Malsis v. Bordelins, Feliks Waljukas, Fedors Webers, Nikolajs Hansen — Traube, Eduards Hittelsons, Aleksandrs Kasanski, Harry Löwensteins, Michaels Marmo, Ignatij Newronis, Jehkabs Romans, Walerians Reekstin, Josifs Srogo, Eduards Tambils, Juris Tumas, Peters Trihbe, Otto Fenerabents, Ernsts Friedenthals, Morche Schatz, Julijs Schiemanns, Julijs Schmidts ar fudr. med., Edmunds Strekers un eksterni Pauls Beitners un Gwido Schablowsky.

Jelgawas pilsehtas Aleksandra skolas kursu beiguschi schahdi 18 audseknî: Alberts Bose, Karlis Branzs, Arwids Wihtols, Hermans Grünfelds, Jakobs Grünfelds, Jwans Brandaus, Roberts Klauwerts, Roberts Kniefs, Jwans Kuse, Jwans Lauke, Olgerts Lihzis, Teodors Poga, Jwans Tomaschewitzs, Frizis Treugut, Karlis Freimans, Leopolds Zürichs, Jwans Schmidts, Woldemars Empels. N.

Jelgawas Laukfaimneezibas Beedriba un Behrsmuischas laukfaimneezibas beedriba „Druwa" patlaban dabujuschas kopigi atlauju, farihkot schogad septembra mehnesî **gowslopu un zuhku isstahdi** Behrsmuischâ. Tai paschai peeweenos ari labibas sehklu isstahdi. Schinîs deenâs sastahdisees galigi isstahdes komitecja, kura islaidîs wisus sihkakos nosazijumus. R.

Ilgais sausums, kas sche apkahrtnê pastahw, draud pawisam ispostit sehjumus un dahrsa augkus. Wasareja — meeschi, lini, ausas — kaut gan spirgti sanahkuschi, tomehr sahk dseltet. Ari kweeschi teek saschnaugti. Ja drihsumâ neusnahk leetus, tad schogad atkal semkopjeem sagaidams ruhpju pilns gads. —t—

Wisjaunakâs sinas.

Kreewu telegram-agentura.

Tokijâ, 16. (3.) junijâ. (Daily Telegr.). Gundschulinâ, kura usskatama par zentru, no kureenes kara-pulkus issuhta us wisâm pusêm, Kreewi sawahkuschi milsigus prowisantu krahjumus. Daudsas pagaidu dselszeka saru lihnijas pagarinatas us seemeleem, lai Lenewitscham atweeglinatu atkahpschanos. Pehdejais pastahwigi issuhta isluhkus us wisâm pusêm un zek pastahwigus apzeetinajumus us Sungai upes lihnijas. Tagad wisa Lenewitscha armija pilnigi no Japaneem eelenkta, kuri 100 juhdses platâ rinki pamasam tuwojâs. Japani sahkuschi eet us preekschu pa spihti usnahkuschajam leetus laikmetam.

Peterburgâ, 4. junijâ. Generała Lenewitscha telegramas Wina Keisariskai Majestatei: I. no 2. junija: Weena no muhsu nodakâm Hunho lejâ sawangoja daschus Japanu dragunus, kuri isteiza, ka apakschkareiwjeem isdalamâs razijas pamasinatas un ka wispahr pee wineem esot manams pahrtikas un patronu truhkums.

II. 3. junijâ: Frontê us wakareem no dselszeka schoriht eenaidneeka infanterijas preekschpulki usbruka muhsu fargu nodakâm, pee kam fargi deenwidôs no Palitunas atgahja atpakal, diwâm Japanu rotâm usbruhkot.

Peterburgâ, 4. junijâ. (Ofizieli). Galwenais marines schtabs issludina sekoschas papildu sinas, kas if Schangajas peenahkuschas no kontradmirała Reizensteina: No generaladjutanta Roschestwenska schtaba nonahweti: artilerijas flagmans Berfenews un mitschmans Kasakewitschs; noslihkuschi: mitschmans firsts Zeretelli un leitnants Swerbejews. Us grimuschâ brunu kuga „Imperator Aleksander III." atradâs 2. schkiras kapteins Polis, us „Nawarina" 2. schkiras kapteins Witte.

Izdewejs un redaktors: Dr. Bielenstein.
Redaktors: J. Weissmanis.

Дозволено цензурою. Рига, 4-го іюня 1905 г.

Drukats pee J. F. Steffenhagena un dehla Jelgawâ.

Pa wasaras laiku
(no 10. junija sahkot)
buhschu **Jelgawâ runajams**
tikai otrdeenâs un peektdeenâs
no pulksten **9—1.**
Dr. E. Londenberg,
Palejas eelâ № 2.
Majorôs: Jomen eelâ Nr. 42.

Dr. Beelajews
runajams **dsemdeschanas palihdsibâ, seeweeschu slimibâs** un **wenerifkâs slimibâs**
otrdeenâs un peektdeenâs no plkst. **8—10** pr. pusd., **4—6** pehz pusd.
Jelgawâ, Salajâ eelâ № 23.

Peewemu slimneekus, kaunuma, ahdas, dsimuma un **eekschejas slim.** ikd. no 9—1 un 5—9 wak.
Dr. **Wilh. Loewenberg.**
Rigâ, Leelâ Jaun eelâ № 24, 2 tr.
netahku no Daugawas tirgus.
Ahrsteju ari zaur elektrizitati.

Peenemam ikdeenas
sobu slimneekus
no pulkst. 9 no rihta lihds 7 wak.
Geleekam mahksligus sobus un **daschadas plombas.**
Dt. S. un Dt. P. Braude,
Jelgawâ, Leelajâ eelâ № 17.

Sestdeen 11. junijâ s. g., pulkst. 3 pehz pusd. tiks Namika meschsarga balâ atronoschâs pee Brinkumuischas peederigas **„Osolplawas"** wairakfolischanâ masakôs gabalôs isnomatas. — Solischana notiks turpat us min. plawas.

Kursemes Kreditbeedribas direkziju
ir luhguschi: 1) Jaunpils mahzitajs A. Bernewitz: krahjkases augstu-augstu sihmi № 73918 no 13. maija 1888. g. wehrtibâ 10 rbl. us **August Grube** wahrdu un № 110970 no 16. junija 1895. g., wehrtibâ 15 rbl. us **Ernst Grube** wahrdu, abi if Jaunpils; 2) Mahre Bakart if Mehmeles: krahjkases augstu-augstu sihmi № 32207 no 10. februara 1877. g. wehrtibâ 6 rbl. 66 kap. us nepilngad. **Mahre Bakart if Mas-Salwes** wahrdu; 3) Lisete Eichwald if Raudites: krahjkahses augstu-augstu sihmi № 130008 un № 130009, no 24. febr. 1898. g., wehrtibâ katra 100 rbl. us **Lisete Eichwald if Raudites** wahrdu; 2) barons Karl von Roenne: krahjkases augstu-augstu sihmi № 149067 no 16. oktob. 1900. g., wehrtibâ 15 rbl., us **barona Wilhelm fon Derschau** wahrdu; 5) Kuldigas pagasta walde: krahjkases augstu-augstu sihmi № 71774 no 11. dezembra 1887. g., wehrtibâ 50 rbl., un № 128237 un 128238, no 10. dezembra 1897. g., wehrtibâ pirmâ 10 rbl. 64 kap. un otra 100 rbl., us **Edde Pramberg if Kalnamuischas (Hohenberg)** wahrdu; 6) Rubbes muischas mahzitajs C. Thielemann: krahjkases augstu-augstu sihmi № 154032, no 12. junija 1901. g., wehrtibâ 25 rbl., us **Lyda Gottliebe Rutsching** wahrdu; 7) A. Wetzbischkin: krahjkases augstu sihmi Lit. H. № 14833, no 6. junija 1900. g., wehrtibâ 200 rbl. us **Jahn Wetzbischkin if Rihsorges** wahrdu; 8) Ludowika Staschus: krahjkases augstu-augstu sihmes № 154091/8 no 13. junija 1902. g., wehrtibâ kopâ 750 rbl., us **Ludowika Staschus** wahrdu; 9) barons Arnolds fon Liewen: krahjkases augstu sihmi Lit. F. № 1826 un № 1827, no 9. aug. 1893. g., wehrtibâ katra 300 rbl. un krahjkases augstu-augstu sihmi № 9391 no 12. junija 1869. g., wehrtibâ 100 rbl., kâ ari № 82611 no 9. aprika 1890. g. wehrtibâ 100 rbl., us **Marie Dumberg** wahrdu; 10) Meyer Abramowitz Trumpakoe: augstu sihmi Lit. A. № 8892, no 23. oktob. 1903. g., wehrtibâ 585 rbl., us **Meyer Abramowitz Trumpakoe** wahrdu; 11) Dore Alksne, dsim. Freyberg: krahjkases augstu sihmi Lit. F. № 8250, no 28. oktobra 1897. g., wehrtibâ 100 rbl., un Lit. H. № 18223 no 17. maijâ 1902. g., wehrtibâ 100 rbl., us **Dore Alksne dsim. Freyberg** if Swehtes wahrdu; 12) tekoschu rehkinuma kwihti, israkstitu 21. aprilî 1893. g. us **barona L. Ungern-Sternberg** wahrdu, — wisas kupona sihmes ar kuponeem no 1. maija 1906. g. un tahlak,
isfludinat par nederigâm.
Us Kursemes kreditbeedribas krahjkases **Wisaugstaki** apstiprinatu statutu 10. panta pamata teek augscham mineto un par pasudduschâm peeteikto krahjkases resp. kwihtes ihpaschneeki zaur scho usaizinati, weena gada laikâ, skaitot no scha sludinajuma treschâs reises nodrukaschanas „Kursemes Gubernas Awisê" un „Latweeschu Awisês", minetâs sihmes usrahdit Kursemes kreditbeedribas direkzijai, zitadi direkzija augschâ mineteem ihpaschneekeem kâ likumigi nederigu pirmo sihmju weetâ **isdos jaunus duplikatus, kuri weenigee tiks usskatiti par derigeem.**
Direkzijas padomneeks: O. Keyserling.
Darischanu wadatajs: L. fon der Ropp.

Dezimal-galda-balanks
un
zitus swarus
pagatawo un likumigi **nostempelê.**
Kapu sehtas, dselss wahrtus
un wisadus **maschinu atklehdsneeku** un **mechaniskus darbus** pagatawo glihti un par peenehmigâm zenâm.
Atklehdsneeku meistars **Chr. Bieman's,**
№ 21, Jelgawâ, Katolu eelâ № 21, **leelajâ namâ.**
Wisadas zentrifugas teek apsinigi islabotas.

Lihwbehrses muischas
sahles lauku
un **plawu isnomaschana.** Sahles lauku apskatischana 12., 13. un 14. junijâ sch. g. Sahles lauku isnomaschana 15. junijâ s. g., eesahkot plst. 10. pr. p. Plawu apskatischana 24., 25. un 26. junijâ sch. g. Plawu isnomaschana 27. junijâ s. g., eesahkot plkst. 10 pr. p.

Preeksch kodêm
peedahwâ:
Koschu papihri, koschu pulweri, koschu uhdeni „Ideal", naftalinu, naftalina kamparu, Dalmatineeschu insektu pulweri, kamparu u. t. t.
Mag.
J. Hertela
apteek. preekschu pahrdotawa
Jelgawâ, Pasta eelâ № 13.

Ahbulu
lauka plawas un **plawu sahle** puhraweetas gabalôs, tiks wairakfolischanâ pret tuhlit samaksu pahrdotas swehtdeen 19. junijâ s. g., pulksten 11 preeksch pusd.
Lihwbehrses Swehtê.

Jahnischkê,
Jelgawas eelâ, bodê pee **Jakoba Milwidsky** kga, daschadu beedribu agenta, peenem
pastellejumus
uz
„Latweeschu Awisêm"
un **„Wehrotaju".**

A. N.
Bogdanowa
tabakas fabrik. noliktawa
Jelgawâ Katolu eelâ № 12, eewehlê wislabakas papirosu tschaulites (hilses) if pascha auto-mech. fabrikas:
„Sankt Gotthard,"
starp tâm: koka kastitês par 500 un 250 gab. kâ ari **Berlines** 100 gab. ar dahwanu katrâ kastitê un „Zarskija" ar glihtu walsts ehrgli.
Smarschiga tabaka: **Express** № 18 ¼ ℔ 40 kap., ⅛ ℔ 20 kap., **Express** № 8 ¼ ℔ 28 kap. ⅛ ℔ 14 kap. Teizami papirosi: **Egiptes** 10 gab. 6 kap., **Barskija** 10 gab. 3 kap., **Bogatir** 20 gab. 5 kap. Maikapara spezial-tabaka: **Swesda** № 40, № 30 un № 14 nepahrspehjama labuma.

Kuldigâ.
Peenem pastellejumus
uz
„Latweeschu Awisêm"
un **„Wehrotaju"**
J. Rosensteina
grahmatu pahrdotawâ,
Leelajâ eelâ, Kuldigâ.

Wahrds un maschina, kuri uswahrè!

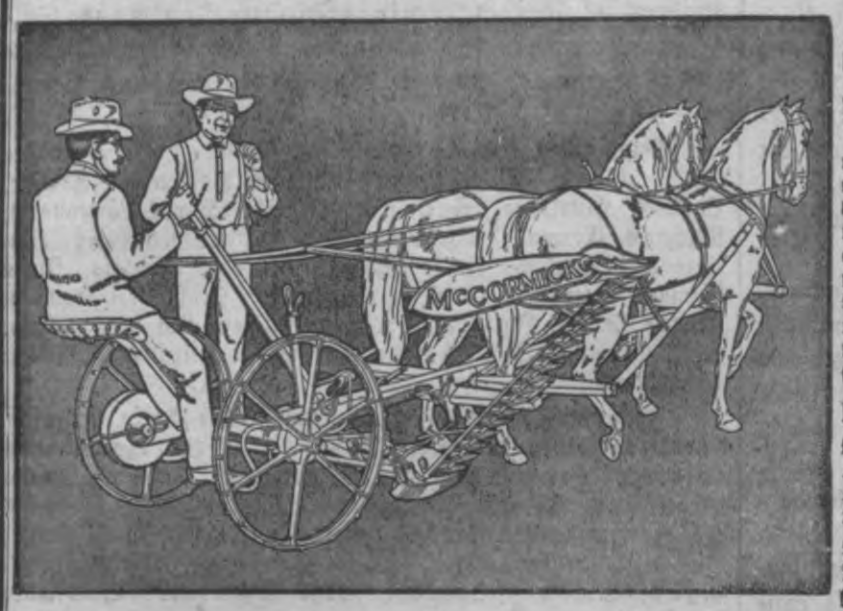

Mc Cormick.

Fakti to apleezina!

Muhsu maschinas usrahda neapstrihdami wisaugstako **pilnibas** pakahpeenu plaujmaschinâs. Mehs **scho** apgalwojumu **droschi** woram atkautees, jo muhsu **maschinas** peerahda muhsu isteikumu. — Ja wehlatees pirkt, tad muhsu **sahles plahweji, labibasplahweji seena grahbekli** ir tâs maschinas, kuras jums wajadsigas. Katrâ sinâ juhs luhdsam, apskatit muhsu maschinas. Teescham wehrts apmeklescharas puhlinu.

Cyrus Hall Mc Cormick

Rigâ, Herdera laukumâ 3.

Zenu rahditaji par welti un par brihwu.

Peenemschana preeksch

twaika krahsotawas un kimiskas masgatawas, welschanas, presescharas un degadescharas

atwehrta

A. Kühna naschu kaleju weikalâ Jelgawâ, Katolu celâ № 23.

Spezialitate krahsotawâ: Wadmala un puswadmala

dabon bodes drehbju isskatu.

Wisadus apgehrbus krahso un tihra bes ahrdischanas.

Cewehrojot to, ka daudsi suhdsâs par nepastahwigâm krahsâm, man tas gods sawas zeenitas kundes darit usmanigas us to, ka wisas krahsojamâs un welamâs wadmalas un puswadmalas top papreeksch **anglu masgajamâ maschinâ** istihritas no aitu taukeem un wehweru ellâm. **Tas ir weenigais lihdseklis, padarit krahsas pastahwigas, ka winas nesmehretu un neisbaletu.**

A. Kühn, naschu kaleju weikals,

Jelgawâ, Katolu celâ № 23.

Pastellejumi teek glihti, lehti un ahtri pagatawoti.

M. Brauer's,

Jelgawâ, pee Annas wahrteem, **eepretim „Jahna basnizai“,**

un **Tukumâ.**

Kapu peeminekli

kà: **krusti, obelisti, grahmatas, rulli** u. t. t. teek is **wislabakà materiala** pagatawoti.

Lai **monumenti** isnahktu glihti ka ari isturigi pret gaisa eespaideem, tee teek slihpeti un poleereti ar jaunlaiku maschinu palihdsibu.

Seltitus, kà ari **neseltitus „tschuguna krustus“** peedahwaju par peenehmigâm zenâm.

Zeen. publikas apsteljumi teek ruhpigi un apsinigi isdariti. — Labakâs atsauksmes. —

„Sudraba medals un goda diploms“ Rigas „Jubilejas isstahdê“.

Muhrneeku gipsi,

glasetus un neglasetus

krahsnu podus

peedahwà

gipscha un podu fabrika

Zelm u. Boehm,

Rigâ, Teatra bulwari № 11.

Pirmo sahli

pahrdod masakâs un leelakâs dalâs Tetelmindes Ahnes Gehgerôs M. Dalbinsch.

---

8 sirgu spehku twaiku **kulamas**

maschinas

Ruston Proktora fabrikas, labâkahrtibâ, sem labeem nolihgumeem top pahrdotas. — Tuwakas sinas pasneedsi G. Schiffera kgs, Dobeles pasta telegrafa kantori.

Rigas pirmas gildes tirgotaja

agronoma J. Bisseneeka

wisadu maschinu un laukfaimneezibas rihku pahrdotawas:

Rigâ, Leelâ Kehninu celâ Nr. 29.
Bauskâ, Wezajâ klubâ.

Jelgawâ, Katolu celâ Nr. 46.
Jehkabstatê, Leelajâ celâ Nr. 114.

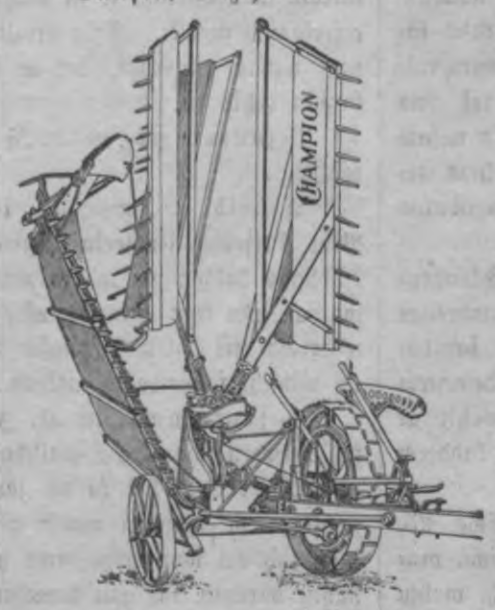

Kà galwenais pahrdewejs pagodinâs god. laukfaimneekeem eewehlet no krahjuma bagatigâ iswehlê

original-amerikanu seena un labibas

plaujmaschinas, kuhlischu sehjejus un trinamos aparatus

is sekoschâm pasihstamâm fabrikâm, kà:

Championa, Mc. Cormicka, Charles Deeringa, Walter A. Wooda un Plano,

kà ari

automatiskus sirgu grahbeklus

ar 26, 28, 30 un 32 sareem

is Championa, Mc. Cormicka, Deeringa, Osborna

un zitâm fabrikâm.

Plaujmaschinas teek pirzejeem usstahditas un nodotas darbâ bes kahdas sewischkas peemaksas, neeerehkinot pat zela isdewumus.

Katalogus un wisas tuwakas sinas pasneedsi par brihwu

Agronoms J. Bisseneeks,

Rigâ, Jelgawâ, Bauskâ un Jehkabstatê.

Ed. Zehder's — Rigâ

Karta celâ № 11.

Laukfaimneezibas maschinu noliktawa

ecteiz

Richard Garrett un dehla Leistonâ (Anglijâ)

kà sen gadeem par labakâm atsihtas un wisplaschaki isplatijuschâs

lokomobiles un twaika kulmaschin.

wisjaunakâs konstrukzijas.

Kulgarnituras pilnâ saskahwâ,

kuras skaidri nosortetus, tirgoschanai derigus graudus isdod, ar 3, 4, 5, 6, 8, 10 un 12 sirgu spehku.

Wehstuku adrese: **Ed. Zehder — Rigâ.**

Gehpela un rokas kulmaschinas

wisjaunakâs konstrukzijas.

Zirkus Brahli Truzzi.

Jelgawâ, jaunusbuhwetâ zirkus ehkâ us tirgus platscha.

Otrdeen 7. junijâ 1905. g.

un katru nahkoschu deenu

Leela ahrkahrtiga israhde.

Usstahsees wisas jahjejas-artistes, jahjeji-artisti, spezialitatu klauni, Augusti u. t. t.

Tiks publikai preekschâ westi wislabakee dresetee sirgi, usstahsees baleta koris u. t. t.

Leelas pantomimes, gluschi jaunas Jelgawâ.

Ikdeenas **leela pahrmaina uswedumôs,**

Jelgawâ wehl nebijuschi.

Programa sastahw no 3 nodalâm.

Paschu musikas orkestrs, sem eezeenitâ kapelmeistra Etien kga.

Israhdes sahkums pulksten 9 wakarâ.

Wisu tuwaku deenas programâs.

Israhdes laipni apmeklet luhds padewigi

Brahli Truzzi.
direktori.

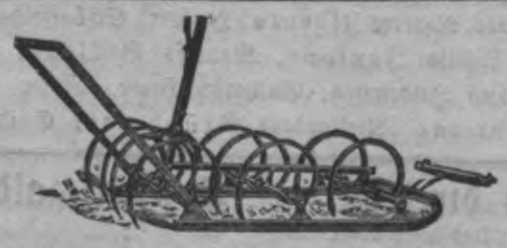

Atsperu ezeschas

sweedru un **amerikanu** ar **9, 11** un **17 atsperàm**

no wislabakà materiala

peedahwà

Sabeedriba Paschpalihdsiba (Selbsthilfe)

Rigâ, Walles celâ № 2.

J. Pukits, Jelgawâ,

Katolu celâ № 43,

peedahwà it sewischki

plaujamas maschinas

un

sirgu grahbeklus

no slawenajâm

Mac-Kormicka fabrikâm Amerikâ.

Katris leetotajs apleezina, ka maschinas labuma un isturibas sinâ eenem pirmo weetu.

Tà ka esmu **weenigais pahrdewejs** preeksch Jelgawas un apkahrtnes, tad man ir eespehjams maschinas ar **wislabakeem nosazijumeem pahrdot.**

Greenwaldes Krahj-Aisdewu Sabeedribas

Bilanze

31. maijâ 1905. g.

Droschibas kapitals ar 480 beedru garantiju 163,515 r. 53 k.

Aktiwa.	Rub.	K.	Pasiwa.	Rub.	K.
Kasê naudas un tekoschs rehkins zitâs eestahdês	5053	58	Beedru dalibas naudas	31858	15
Wehrtspapihrôs . . .	463	75	Diwidendes	430	42
Aisleenejumi pret galweneekeem	101911	—	Aisleenejumu augstu .	4142	51
Aisleenejumi pret nekustamu mantu . . .	4320	—	Soda naudu	171	23
Aisleenejumi pret dalibas naudâm . . .	3768	50	Noguldijumu	65018	25
Aisleenejumi is labdaribas fonda	255	—	Noguldijumu augstu .	494	46
Inwentars	30	—	Aisnehmumu	9460	—
Waldes rehkins . . .	409	40	Aisnehmumu augstu . .	97	45
			Reserwas kapitala . .	2461	69
			Labdar. fonda . . .	942	53
			Kapitals saudejumu segschanai	457	36
			Nenodalitas pelnas .	363	20
			Pahrejoschas naudas .	245	47
			Daschadas naudas . .	68	51
Kopâ .	116211	23	Kopâ .	116211	23

Sabeedriba **maksà par noguldijumeem 5½%,** skaitot no noguldischanas deenas, par pilneem mehnescheem. Par aisdewumeem nem 6½—7%. — **Sabeedribas waldes darischanas noteek katru sestdeenu. Padome** notura sawas sehdes katra mehnescha **pirmajâ otrdeenâ.**

Walde.

Krona-Wirzawas krahj-aisdewu kases

bilanze.

31. maijâ 1905. g.

Aktiwa.	rbl.	k.	Pasiwa.	rbl.	k.
Aisdewumu rehkins .	115217	40	Augstu rehkins . . .	3293	63
Pamata kapital. wehrtspapiru rehkins . .	7703	20	6% noguldijumu rehk.	80784	14
Kases rehkins . . .	3190	44	Augstu-augstu noguld. r.	12016	09
Inwentara rehkins . .	199	44	Pahrejoschs rehk. . .	341	50
Darba kapitala wehrtspapiru rehkins . .	566	—	Dalibas naudas rehk.	7675	69
Daschadu isdewumu r.	20	03	Pamata kapitala rehk.	10000	—
Algu rehkins . . .	300	—	Reserwes kapitala r.	6005	30
			Sihku eenehmumu r. .	2	41
			Conto dubio r. . . .	200	—
			Aisnehmumu rehk. . .	6050	—
			Diwidenda rehk. . . .	827	75
Kopâ	127196	51	Kopâ	127196	51

Kase maksà par noguldijumeem us augleem **6%** par gadu, par noguldijumeem us augstu-augleem **5%**; nem par aisdewumeem **7%.**

Direzija.

Pahrdoschanas wairaksolischanâ.

Jelgawas apgabalteesâ pahrdos:

15. junijâ sch. g. us Kursemes kreditbeedribas prasijumu Jehkabam Semischam peederoschas Sarkanu mahjas Rundales pagastâ $33\frac{77}{100}$ dsl. leelas. Taksets wehrtiba 4400 r., hipotekarisku parahdu 7200 r.

Neretas Lejas-Muldeneeku mahju uhtrupe us Kursemes Kreditbeedribas luhgumu **atzelta.**

Дозволено цензурою. Рига, 4-го іюня 1905 г.

Drukats pee J. F. Steffenhagena un dehla.
Te klaht 1 peelikums.